

Protocolen Kanjertraining

Schooljaar 2021-2022

Meer weten?

Kijk dan op onze website www.kanjertraining.nl

e-mail: info@kanjertraining.nl • telefoon: (036) 548 94 05

Kanjertrainingen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Gewenst gedrag	4
1.1 Gewenst gedrag op school	4
1.2 Hoe werken wij op De Achtsprong aan gewenst gedrag?	4
1.3 De doelen van de Kanjertraining	4
1.4 Kanjertraining in de klas	5
Hoofdstuk 2: Het volgen van de ontwikkeling	5
Hoofdstuk 3: Ongewenst gedrag	5
3.1 Beleid bij ongewenst gedrag van kinderen	5
3.2 Doel van dit beleid	6
3.3 Stappenplan in het geval van ongewenst gedrag	6
Stap 1: Standaardprocedure	6
Stap 2: Vervolgprocedure	7
Stap 3: Vervolgprocedure met directie	7
Stap 4: Vervolgprocedure schorsing/verwijdering	8
3.4 Opmerkingen	8
Hoofdstuk 4 Uitgangspunten van De Kanjertraining	8
Plagen of pesten	8
De Kanjerafspraken	9
Het kwaad moet worden bestreden	10
Preventie	11
Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?	11
Voorbeeldgedrag	11
Correcte reactie van de leerkracht op excuus van kinderen voor hun wangedrag.	12
Correct antwoord van leerkracht op misdragingen van ouders	13
Aanpak	13
Rollenspel	13
Gedragstips voor ouders	14
Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?	14
Wat wordt van u als ouder verwacht?	16
In de praktijk	17
Tips:	18
Wie is hier de pester?	23
Dossiervorming	24
Bijlage 1: Afspraken schoolplein, gang, trap, toiletten en overblijf	25

Hoofdstuk 1: Gewenst gedrag

1.1 Gewenst gedrag op school

Hoe pakken wij dat aan? Op De Achtsprong verwachten we dat de leerlingen, leerkrachten en ouders op een prettige manier met elkaar omgaan. Om gewenst gedrag te stimuleren, geven we het goede voorbeeld aan onze leerlingen. Om te laten zien hoe wij een veilige school vormen en om de aanpak hiervan inzichtelijk te maken, heeft De Achtsprong een gedragsprotocol ontwikkeld. Hierin staat beschreven welke stappen de school neemt, op welk moment en wat er van leerlingen en ouders/verzorgers wordt verwacht. Ook worden de omgangsregels beschreven die door leerlingen en leerkrachten van alle groepen zijn opgesteld en waar de hele school zich aan houdt. Ongewenst gedrag (o.a. pesten) komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien, op onze school serieus nemen en het liefst preventief willen aanpakken.

1.2 Hoe werken wij op De Achtsprong aan gewenst gedrag?

Ieder nieuw schooljaar spreken wij in de eerste schoolweek met de groep de klassenregels af. De regels worden goed met de kinderen doorgesproken en worden door de leerkracht en/of leerlingen uitgewerkt en opgehangen. Als uitgangspunt worden de regels van de Kanjertraining gebruikt. In de eerste weken van het schooljaar wordt er veel aandacht aan de groepsvorming besteed d.m.v. spelletjes (Kanjertaining). De fases “forming, storming en norming” worden daardoor door de groepsleerkracht begeleid. Om zo te komen tot de fase “performing”, zodat de groep klaar is voor het werken.

We werken op De Achtsprong met De Kanjertraining; deze methode bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen die de leerkracht in de klas geeft. Alle leerkrachten hebben een cursus van drie dagen gevolgd om deze lessen te mogen geven. Nieuwe leerkrachten of leerkrachten die de cursus nog niet gevolgd hebben, moeten dit nog wel doen om de lessen te mogen geven.

De Kanjertraining is bedoeld om de sfeer in de klas goed te houden (preventief), of te verbeteren (curatief).

1.3 De doelen van de Kanjertraining

- Het bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de klas.
- Het versterken van de sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Beheersing van verschillende oplossingsstrategieën bij pesten en andere conflicten.
- Bewustwording van de eigenheid bij leerlingen.
- Leren om verantwoordelijkheid te nemen.
- Het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie.

Dit gedrags/pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining. Het zijn feitelijk fatsoensafspraken.

1.4 Kanjertraining in de klas

In elke klas hangt een poster met de kanjerafspraken, een poster met de fatsoensafspraken en de pestposter; deze hangen bij elkaar. De pestposter leert de kinderen op welke wijze zij op vervelend gedrag kunnen reageren. Daarnaast zijn afspraken voor op de gang, trap en het schoolplein (zie bijlage 1). In elke klas zijn vier petjes aanwezig.

Alle leerkrachten spreken de leerlingen aan in Kanjertaal: “Was het je bedoeling om ...?” In groep 1 t/m 5 wordt gewerkt met een prentenboek en vanaf groep 6 wordt gewerkt met een werkboekje. De volgende prentenboeken worden gebruikt: in groep 1/2 “Max en het dorpje”, in groep 3 “Max en de vogel”, in groep 4 “Max en de klas” en in groep 5 “Max en de zwerver”.

In elke klas wordt een half uur tot 45 minuten per week besteed aan de kanjertraining. Er zijn 14 hoofdstukken, deze kunnen verdeeld worden over de 40 lesweken. Elke Kanjerles eindigt met een vertrouwensoefening. Deze oefeningen zijn niet alleen ‘leuke spelletjes’ die kinderen met elkaar doen. De afspraak “We vertrouwen elkaar” wordt daarmee inhoud gegeven. Deze afspraak “We vertrouwen elkaar” is te begrijpen als “het goede verwachten van de ander”. De ander blijkt – net als ik – iemand te zijn die te vertrouwen wil zijn.

Elk schooljaar wordt de oefening motor en benzinepomp gedaan.

Hoofdstuk 2: Het volgen van de ontwikkeling

Jaarlijks wordt twee keer de observatielijst van de Kanjertraining van ieder kind ingevuld (november en mei). Dit is een leerlingvolgsysteem dat aansluit bij de “Kanjerttraining”. De kinderen worden dan beoordeeld op hun sociale vaardigheden. Vanaf groep 5 vullen de leerlingen een sociogram in en vanaf groep 5 ook de leerlingen vragenlijst. Vervolgens ontstaat een overzicht van de sterke en de zwakke kanten van een leerling en van de groep. De leerkracht gebruikt dit om zo nodig extra ondersteuning te bieden. Extra ondersteuning wordt met ouders besproken en vastgelegd in een groepsplan of een individueel plan.

Hoofdstuk 3: Ongewenst gedrag

3.1 Beleid bij ongewenst gedrag van kinderen

De Achtsprong wil een veilige en prettige school zijn voor alle leerlingen, ouders en leerkrachten. Op onze school mogen we allemaal verschillend zijn. Conflicten horen erbij en geven de mogelijkheid dat kinderen zich verder ontwikkelen (conflicten in alle vormen, verbaal, fysiek, op grond van discriminatie, intimidatie, etc.). De kinderen geven we de kans om zelf hun conflict op te lossen. Natuurlijk komt het voor dat een afspraak met betrekking

tot het “protocol gedrag” incidenteel wordt ‘vergeten’ (elk kind luistert wel eens niet). Wij vinden het in dat geval belangrijk opnieuw uit te leggen welke afspraak/regel het kind vergeten is. Komt bepaald gedrag veelvuldig voor en blijkt dit gedrag moeilijk te corrigeren, dan is sprake van ongewenst of probleemgedrag.

3.2 Doel van dit beleid

- Eenduidigheid in de aanpak van ongewenst gedrag en eenduidigheid in het handelen van leerkrachten bij constatering van ongewenst gedrag.
- Leerkrachten en directie een toereikend middel bieden om adequaat te kunnen reageren op ongewenst gedrag.
- Duidelijkheid bieden aan leerlingen en ouders.
- Ouders in een vroeg stadium vragen om medeverantwoordelijkheid te dragen voor het gedrag van hun kind op school.
- Tijdig signaleren van gedrags- en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen.
- Het structureel verminderen van ongewenst gedrag in de school, door het volgen van een duidelijke lijn.

3.3 Stappenplan in het geval van ongewenst gedrag

Stap 1: Standaardprocedure

- Bij ongewenst gedrag (pesten, grof taalgebruik, ongehoorzaamheid, agressief gedrag) wordt het kind door de leerkracht gewaarschuwd. Er is sprake van een (verbale) correctie.
- Bij herhaling binnen korte tijd volgt een sanctie. Het kind moet weten waarom deze sanctie gegeven wordt; welk gedrag wordt afgekeurd. Deze sanctie staat in verhouding tot de “overtreding”. Bijvoorbeeld:
 - een kortdurende time-out op een andere plaats in de klas
 - een kortdurende time-out op de gang (maximaal 5 minuten)
 - een pauze binnen blijven
 - kortdurend in een andere groep geplaatst worden
 - een korte schrijfpdracht (over de overtreiding)
 - na schooltijd blijven; dit betekent dat een gesprek plaatsvindt tussen de leerkracht en het kind. Hierbij is het altijd goed als de leerkracht zegt dat de kritiek het gedrag betreft en niet het kind. Dit om te voorkomen dat het kind het gevoel krijgt dat de leerkracht een hekel aan hem/haar heeft. De leerkracht gebruikt hiervoor de aanpak zoals deze in de kanjertraining is beschreven. (Indien nablijven langer duurt dan 15 minuten belt de leerkracht even naar huis om dit te melden.) De leerkracht probeert in het gesprek ook te onderzoeken waarom het kind zich zo gedraagt.
- Wanneer kinderen binnen twee weken meerdere keren tegen een sanctie oplopen, volgt een gesprek met ouder(s), kind en leerkracht om over het gedrag te spreken. De leerkracht maakt melding van het gedrag en maakt zijn/haar zorgen om dit gedrag kenbaar. Tevens wordt afgesproken hoe voorkomen kan worden om in stap 2 van deze procedure te geraken. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt. De ouders tekenen dit verslag.

- Wanneer dit resulteert in een positieve gedragsverandering, blijft de leerling in stap 1. Wanneer het gedrag niet positief verandert of wanneer een kind na verloop van tijd toch weer terugvalt in het foute gedrag volgt stap 2.

Stap 2: Vervolgprocedure

- De leerkracht neemt contact op met de ouders om over het gedrag van hun kind te praten. De ouders worden nadrukkelijker gevraagd om mee te werken aan een oplossing.
- Van dit gesprek en de afspraken wordt een verslag gemaakt. De ouders tekenen dit verslag. De leerkracht hanteert bij dit gesprek de aanpak vanuit De Kanjertraining. Wanneer sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid, wordt afgesproken wanneer een vervolgesprek/evaluatiegesprek plaats zal vinden.
- Het verslag wordt gearcheveerd in het leerling-dossier. De afspraken worden omgezet in een aanpak of handelingsplan. Op het afgesproken evaluatiemoment (datum wordt vastgelegd in aanpak of handelingsplan) spreken de ouders en de leerkracht over hun bevindingen.
- Bij verbetering van het gedrag wordt afgesproken de leerling te blijven volgen. Indien nodig, bij terugval in het probleemgedrag, worden de ouders opnieuw benaderd voor een gesprek.

Stap 3: Vervolgprocedure met directie

- Indien het negatieve gedrag aanhoudt, meldt de leerkracht dit aan de intern begeleider en aan de directie. Het doel hiervan is om te komen tot een nadere analyse van de oorzaak van het probleem. Vervolgens worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Dit gebeurt door de leerkracht. Een MT-lid is bij dit gesprek aanwezig. In het gesprek worden de zorgen t.a.v. het ongewenste gedrag besproken en wordt geprobeerd om tot gezamenlijke afspraken te komen.
- Nadrukkelijk wordt bekeken of interne of externe hulp kan worden ingeschakeld, daarbij valt te denken aan observaties door I.B.-er, schoolbegeleidingsdienst, schoolarts, GGD of het Sociaal Kernteam. Ook van dit gesprek, waarbij ook de ouders zijn betrokken, wordt verslag gemaakt.
- Het verslag wordt gearcheveerd in het leerling-dossier.
- Bij gedeelde verantwoordelijkheid wordt een handelingsplan opgesteld en een evaluatiemoment afgesproken.
- Op het afgesproken evaluatiemoment spreken de ouders, de leerkracht en de directie over hun bevindingen.
- Bij verbetering van het gedrag wordt afgesproken de leerling te blijven volgen. Indien nodig worden de ouders opnieuw benaderd voor een gesprek.

Stap 4: Vervolgprocedure schorsing/verwijdering

- Wanneer het gedrag niet verbetert, ondanks de boven beschreven aanpak, of wanneer geen sprake is van gedeelde verantwoording, kan de directeur overgaan tot uitvoering van het schorsings- en verwijderingsbeleid. Voorafgaande aan de uitvoering van dit beleid kan overwogen worden de leerling (tijdelijk) in een andere groep of andere school te plaatsen.
- Wanneer sprake is van schorsing en verwijdering, worden het dossier en de afspraken met de leerplichtambtenaar besproken. Een overleg wordt gepland tussen ouders, school en de leerplichtambtenaar. Het stappenplan zoals hierboven is omschreven moet gezien worden als een richtlijn; een afspraak over hoe we handelen. Belangrijke elementen zijn de overlegmomenten met de ouders en de schriftelijke weerslag van gemaakte afspraken. Het belangrijkste uitgangspunt is dat De Achtsprong een veilige school wil zijn voor alle leerlingen, leerkrachten en ouders. Voorwaarde voor de aanpak is steeds of de aanpak hanteerbaar is voor de leerkracht, ook m.b.t. de andere kinderen in de groep.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken op school. Situaties waarbij de directeur afwijkt van het stappenplan kunnen zich voordoen. Indien een leerling zich ontoelaatbaar gedraagt, kan dit leiden tot een onmiddellijke time-out of schorsing.

3.4 Opmerkingen

In de ontwikkeling van de kinderen kunnen, om wat voor reden dan ook, stoornissen optreden. Het kan een lichamelijke / psychische achtergrond hebben of het kan door traumatische ervaringen in de leefsituatie worden veroorzaakt. ADHD, PDD-nos en hoogbegaafdheid zijn bijvoorbeeld in het kind zelf gelegen factoren die gedragsproblemen (kunnen) veroorzaken. Ook traumatische ervaringen als bijvoorbeeld kindermishandeling, incest, echtscheidingsproblemen en dergelijke hebben effecten op het gedrag van kinderen. In deze specifieke gevallen is sprake van een aangepaste vorm van dit beleid, omdat dan in de meeste gevallen sprake is van onmacht. E.e.a. wordt dan uitgewerkt door de leerkracht in overleg met de Intern Begeleider of directie. In die situaties waarbij sprake is van onwil m.b.t. de aanpak van ongewenst gedrag, rest ons niets anders dan over te gaan tot uitvoering van het beleid m.b.t. schorsing en verwijdering.

Hoofdstuk 4 Uitgangspunten van De Kanjertraining

Plagen of pesten

Wanneer is nu sprake van plagen en wanneer is sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is deze:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten.

Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer deze herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. Wanneer dat niet voldoende is, wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten, zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal minder gepest worden dan wanneer een onveilige sfeer in de groep heerst waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep).

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat in hun omgeving wordt gepest.

De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de kanjerafspraken anderzijds. Hieronder staan de afspraken van de Kanjertraining genoemd:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand is of blijft zielig

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt, dan zal de school kiezen voor een **oplossingsgerichte aanpak**. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

N.B. Niet moet worden onderschat hoeveel aandacht een zeurgerichte ouder kan opeisen. Deze aandacht valt weg als het kind geen problemen meer heeft. Om die reden komt het regelmatig voor dat een enkele ouder enerzijds eist dat de problemen worden aangepakt op school (zo krijgt deze ouder veel aandacht), maar anderzijds zal deze ouder teleurgesteld het kind van school halen als de problemen zijn aangepakt (de reden van aandacht voor de ouder is weggevallen). Het is een uitermate

moeilijke materie als we het hebben over de aanpak van pestproblematiek. Dit zijn teleurstellende ervaringen voor de onderwijsgeveenden. De school neemt dit verlies met het besef dat soms problemen meespelen die buiten de competentie van het onderwijs vallen zoals een symbiotische relatie tussen ouders en kind, een psychiatrische ontwikkeling bij een van de ouders, enz.

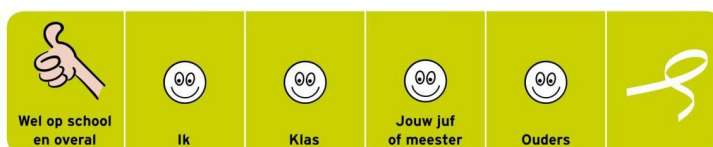
Het kwaad moet worden bestreden

Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter voor om kinderen niet te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt wel eens fouten. Kinderen zijn in emotioneel opzicht “onder en boven de wet”. De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

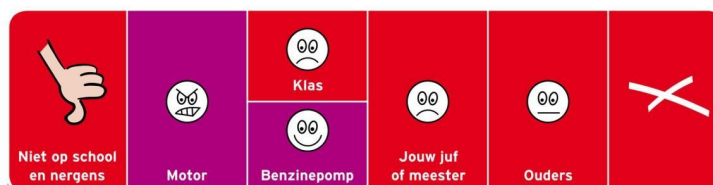
In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je. Deze anderen zijn:

1. Jouw klasgenoten en andere leerlingen op school;
2. De leerkrachten, de directie en de ouders van andere kinderen;
3. Jouw ouders, die trots op je kunnen zijn, omdat jij iemand bent die te vertrouwen is. Als je iets vertelt, dan vertel je het hele verhaal en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. Mensen die op eenzelfde manier doen als jij, maar ook mensen die anders doen dan jij.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

De school neemt het overzicht van de smileys als uitgangspunt: “Het is prima dat jouw vrienden het leuk vinden wat jij bedenkt en doet, maar als de rest van de klas dat niet leuk vindt, evenals jouw juf of meester, (en jouw ouders als die erachter komen) dan gaan we dat niet doen op school.”

Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): “Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes.” Mocht een leerling zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het

betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

Preventie

Met behulp van de kanjerlessen doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander; bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - a. Is sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - b. Is sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

1. Voorbeeldgedrag

U mag verwachten dat de leerkrachten van de school respectvol omgaan met uw kind en met u als ouder.

U mag verwachten dat de leerkrachten onderling respectvol met elkaar omgaan. Zij zijn zich bewust van het gezegde: "Een goed voorbeeld doet goed volgen."

U mag verwachten dat de leerkrachten twee gedragstalen weten te spreken. De ene gedragstaal sluit aan op de straatcultuur* (= directief: duidelijk, helder en grensstellend), de andere gedragstaal sluit aan op de wereld van wederzijds respect (richt zich op het geven van inzicht).

Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om over te stappen naar de wereld van wederzijds respect.

Doet zich een probleem voor op school, dan mag u van de leerkrachten verwachten dat zij daarmee oplossingsgericht aan de slag gaan. Zeurgerichte of wraak- en haatgerichte reacties vinden geen voedingsbodem bij de leerkrachten. De leerkrachten hebben u nodig om tot een goede oplossing te komen, die goed is voor uw kind, maar ook voor de andere kinderen, hun ouders, de leerkracht, de school en de buurt.

*N.B. De leerkracht gedraagt zich **niet** volgens de normen van de straatcultuur, maar weet dat er heel duidelijk, zonder omhaal van woorden een grens moet worden gesteld aan de mentaliteit van de straat. Geen overleg, geen onderhandeling, niet ingaan op: "Ja...maar!" Voor meer informatie verwijzen wij u naar het Kanjerinformatieboek voor ouders, leerkrachten en pabo-studenten.

Eigenlijk is sprake van een voortdurende strijd tussen de mentaliteit van de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect. Feitelijk gaat het om de vraag die al duizenden jaren bestaat: of geweld loont of niet. Aan de kant van de straatcultuur heb je de opvatting: "The winner takes it all." Ben jij de sterkste, dan kun jij bepalen wat een ander moet doen. In het midden, tussen de straatcultuur en de cultuur van wederzijds respect, plaatsen we de opvatting "oog om oog, tand om tand." In deze opvatting loont geweld niet, omdat je met gelijke munt wordt terugbetaald. Bij de cultuur van wederzijds respect heb je de opvatting: "Van de meeste tegenslag in het leven kun je leren." Zoek elkaars geluk. Doe elkaar recht. Ik voel mij goed als we een oplossing hebben gevonden waarbij jij je ook goed voelt. Doe aardig en welgemanierd. In deze opvatting wordt geweld zinloos.

2. Correcte reactie van de leerkracht op excuus van kinderen voor hun wangedrag.

Reactie kind: Maar hij/zij daagt mij uit!

JUF/meester: Je laat je uitdagen en opjutten. Doe alsof de opjutter een radio is. Je hoort het wel, maar luistert niet.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar hij/zij vertelde niet dat ik moest stoppen.

JUF/meester: Je moet rekening leren houden met gevoelens van een ander. Als iemand niet blij kijkt, dan moet jij je afvragen of het wel leuk is wat jij allemaal doet.

Reactie kind: Maar hij/zij deed het ook bij mij.

JUF/meester: Natuurlijk hoeft hij het niet over je kant te laten gaan. Maar dan ZEG je er iets van. Je gaat niet schelden, zeuren, huilen, roddelen. En gaat het door? Dan haal jij je schouders op en denkt: jammer dan. Je stapt naar je maatje. Wordt het heel erg? Dan stap je naar de juf of meester. En die weten van wanten. Daar mag je op vertrouwen.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar ik deed het niet alleen. Waarom moet u mij weer hebben?

JUF/meester: Ik ben niet van plan om slecht over je te denken. Maar ik ben ook een soort

scheidsrechter waar je de discussie niet mee aangaat. Anders gezegd: als je iets doet wat niet helemaal de bedoeling is en ik zie dat, dan ga je daarover met mij niet in discussie.

3. Correct antwoord van leerkracht op misdragingen van ouders

Beste ouders, u spreekt met respect over elkaars kinderen en opvoeding. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de leerkrachten die werkzaam zijn op deze school.

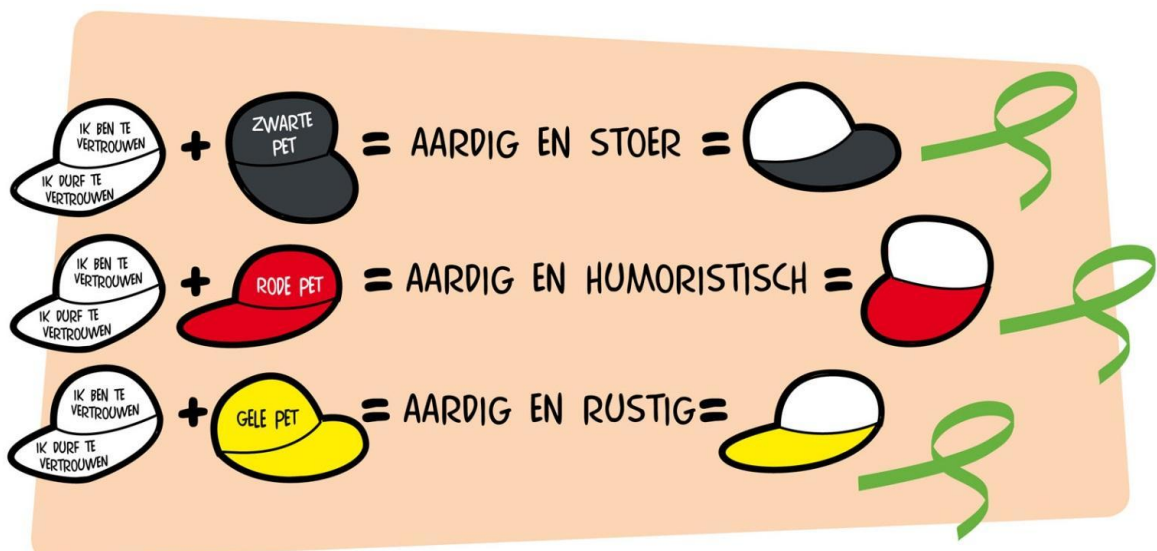
Zie ook: <http://kanjertraining.nl/informatie-voor-ouders/pesten>

Aanpak

Rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar “het kan er behoorlijk brutaal uitkomen”. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat leerkrachten en ouders niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspellen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: “Ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen?” Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een “maatje”, een “buddy”). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar gaat samen met de buddy/het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware “benzine” aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

Gedragstips voor ouders

Een extra moeilijkheid doet zich voor als ouders van de “niet-pesters” van mening zijn dat hun kinderen slachtoffer zijn van de “dader”. Ouders uiten hun ongenoegen op Facebook, op het schoolplein enz. over de dader en eisen dat de school de vermeende slechterik van school verwijdt. Het vraagt uitzonderlijk veel talent van de school in de communicatie met ouders om deze vorm van spanning te pareren. Het vergt een specifieke aanpak. We volstaan in dit kader met de verwijzing naar de website waar gedragstips voor ouders worden gegeven (zie <http://kanjertraining.nl/informatie-voor-ouders/pesten>, uit Basisschool Management, juli 2013, drs. L.Vliek, Kanjertrainer/psycholoog/promovenda).

Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. “Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.”

Een voorbeeld:

Een jongen wordt dag in dag uit gepest door een vijftal klasgenoten. Vraag aan dit vijftal: “Is het jullie bedoeling om deze jongen zo te treiteren dat hij bang wordt en nauwelijks nog naar school durft?”

“Nee, het is niet mijn bedoeling.” Leerkracht: “.... Fijn, hoe ga je het nu oplossen met deze jongen?” Een andere leerling zegt echter: **“Ja, het is wel mijn bedoeling hem te treiteren, zodat hij bang wordt.”** Leerkracht: “Daar ben je dan in geslaagd. Maar het kan niet. Ik geef je bedenktijd. Want ik begrijp nu dat jij de bedoeling hebt om deze leerling te treiteren?”

“Ja, dat is mijn bedoeling.” Leerkracht: “Je gaat rustig nadenken over je antwoord. Misschien heb je een bijzondere reden. Misschien vind je het nodig om stoer te doen op dit moment. Na schooltijd kom je even bij me (of blijf even na)”. Leerling krijgt bedenktijd. Leerkracht: “Je hebt kunnen nadenken. Wat ben jij van plan hier op school, is het nog steeds jouw bedoeling om deze jongen dwars te zitten? Is daar misschien een reden voor om dat zo op die manier aan te pakken?”

Leerling: “Hij is gewoon stom.” Leerkracht: “Wat voor stom doet hij dan. Kan hij daar iets aan veranderen? Of is het gewoon jouw bedoeling om hem dwars te zitten? Leerling reageert door te zeggen: “Nee, het is eigenlijk niet mijn bedoeling om te treiteren.” Leerkracht: “Gelukkig. Wat ga jij nu bij jezelf veranderen? En hoe herstel je het verdriet dat je hebt aangericht?”

Leerling houdt voet bij stuk. “Ja, het is mijn bedoeling. Want hij is stom.” Leerkracht: “Jammer, ik bel nu je ouders op om te vragen of ze hier willen komen. Dan herhaal je hetgeen je tegen mij zegt, in aanwezigheid van je ouders. Het hangt van het gesprek af met je ouders of je de klas nog in kunt komen.”

Actie die nu moet worden ondernomen:

Contact opnemen binnen de organisatie met een van de volgende personen:

- Adjunct-directeur, directeur, bouwcoördinator, mentor of ander persoon op school die vanuit

“de lijn” (=hiërarchie) kan ondersteunen en bijstaan.

- Contact opnemen met de ouder(s) van dit kind. Proberen ter plekke telefonisch of door middel van directe afspraak met de ouders te overleggen hoe nu verder te handelen. In contact met de ouders wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd of zij de bedoeling van hun kind (ja of nee), ondersteunen.

Zolang de ouders **niet** op school zijn geweest **wordt de leerling de toegang tot de klas ontzegd**. Dat kan bijvoorbeeld in een opvangklas, of iets dergelijks. Kern van deze laatste aanpak is de banden van deze leerling doorsnijden met de klasgenoten, zodat niet kan worden gemanipuleerd door deze leerling.

Reactiemogelijkheid 1 van de ouder

“Nee, natuurlijk ondersteunen wij dat niet.”

Dan wordt een afspraak gemaakt met de ouders met het doel gezamenlijk tot een oplossing te komen, waarin het gedrag van het kind zich niet meer voordoet.

Reactiemogelijkheid 2 van de ouder

“Ja, u moest eens weten wat een idiote moeder die jongen heeft waar mijn kind het op heeft gemunt.” (= Ik vind het goed wat mijn zoon doet.)

Ouders worden duidelijk gemaakt dat deze manier van reageren niet op prijs wordt gesteld.

Voorbeeld:

Leerkracht: “Begrijp ik hiermee dat u het goed vindt dat uw kind deze jongen zo treitert?”

Ouder: “U moest eens weten wat een rare moeder die jongen heeft. En zijn die andere leerlingen soms heilig?” Leerkracht: “Bedoelt u te zeggen dat u het gedrag van uw zoon/dochter goedkeurt?” Ouder: “Nee, dat niet, maar die leerling heeft een heel rare moeder, ik kan u verhalen vertellen, dat wilt u niet weten!” Leerkracht: “Zoals u spreekt lijkt u het gedrag van uw zoon/ dochter niet af te keuren. Ik heb u niet uitgenodigd om kwaad te spreken over een moeder. Wat vindt u ervan dat uw kind een andere leerling het leven zuur maakt?”

Het moet hoe dan ook duidelijk zijn dat er geen enkel excuus is voor wangedrag.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat alles mag, zolang Anderen zich goed voelen bij jouw gedrag. De Anderen zijn:

1. de leerlingen op school;
2. de leerkracht;
3. jouw ouders, die trots op je zullen zijn als ze het hele verhaal horen en niet toevallig het belangrijkste stukje even niet;
4. derden, zoals andere ouders en mensen uit de buurt.

De school staat niet toe dat een leerling (of een ouder) mag doen en laten wat het wil als dat ten koste gaat van hem- haarzelf en de Anderen. De grens die de school hierin hanteert zijn normale fatsoensregels. De basisprincipes ervan zijn vastgelegd in de Nederlandse grondwet. In de maatschappij, en ook op school is het noodzakelijk dat je leert elkaar te respecteren. De school zal daarom kwaadsprekerij tegen gaan (ook van ouders) en daarnaast duidelijk maken dat er geen enkele reden is om een klasgenoot te bedreigen.

Er is geen enkele reden om een ander het leven zuur te maken. Daarmee ben ik het eens, maar in mijn geval is het anders want...		
Ik heb een stoornis, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik ben speciaal, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Mijn ouders zijn geschelden, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik word niet begrepen, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik heb een geloof, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik heb slechte cijfers, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik ben nu eenmaal zo, dus mag het.	☐ Mee eens	☐ Niet mee eens
Ik heb nog een andere mening. Ik vind dat je een ander mag bedreigen, vernederen, lastig vallen, bestelen, beledigen als...		

Aanvullend: school en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd.

Van de ouders wordt verwacht dat zij zich aan de volgende vuistregels houden:

1: U oefent zich in zelfbeheersing. Dat betekent dat u het recht niet heeft andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen. Het wordt helemaal een drama als u zich misdraagt in aanwezigheid van andere kinderen.

2: U spreekt in positieve zin over **andermans opvoeding en andermans kind**. Dat doet de school ook over u en uw kind. Kunt u dat niet, dan houdt u uw mond. Meent u toch het recht te hebben kwaad te spreken op basis van vermeend onrecht dat u is aangedaan, dan bent u waarschijnlijk de oorzaak van alle emotionele opwinding.

3: Als u zich zorgen maakt om het welzijn van uw kind, of het welzijn van andermans kind, dan **overlegt** u met de school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin uw medestander.

4: **Als ouder kent u het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht, en kwaadsprekerij/achterklap.**

Aanvullend: Als u opvoedt uit angst (= met mijn kind zal het niet goed komen), dan plaatst u uw kind in een zwakke positie. U haalt uw kind hiermee onderuit. Als u corrigeert vanuit gevoelens van ergernis en irritatie, dan zal uw kind zich afgewezen voelen. Laat u zich door angst leiden in uw opvoeding, of door gevoelens van irritatie, dan is de kans aanwezig dat uw kind zelfbeschadigende gedachten zal ontwikkelen en opvattingen zoals: ik ben geen goed kind, mijn moeder/vader is niet trots op mij.

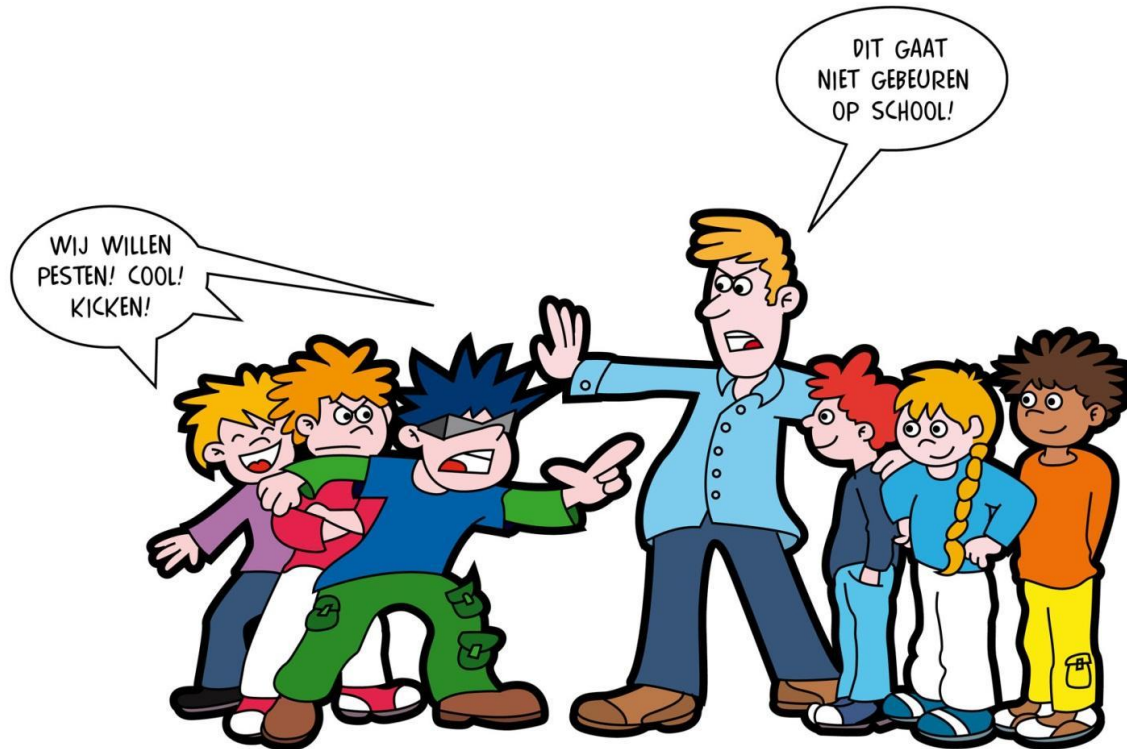
In de praktijk

A. Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.

B. Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.

C. Kinderen die zich willen misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.

D. Kinderen die zich willen misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden. "Val ons niet lastig met gezeur over ons kind. Ons kind mag zijn zoals het is!"

Tips:

Tips voor ouders:

1. Zorg voor een open communicatie met uw kind.
2. Plan een vast moment waarop u de dag met uw kind evalueert.
3. Oefen aan de hand van de pestposter wat uw kind kan zeggen als het wordt lastig gevallen.
4. Leer uw kind er eerst wat van te zeggen. Oefen om duidelijk te spreken en stevig te staan.
5. Inventariseer samen met uw kind wie het kan vertrouwen.
6. Stel de leerkracht op de hoogte en vraag of er voorzien kan worden in een buddy.
7. Spreek altijd met respect over andermans kinderen en opvoeding.
8. Laat u niet meeslepen in emoties. Ga niet fysiek aan kinderen zitten.
9. Spreek steun uit naar uw kind.
10. Maak aan uw kind duidelijk dat wanneer het de stappen van de pestposter heeft doorlopen dat het geen klikspaan is wanneer hij of zij naar de leerkracht stapt.
11. Gebruik de poster met de smileys om duidelijk te maken wat wel en niet kan.
12. Oefen het grenzen aangeven.
13. Bespreek om geen 'benzine' te geven.
14. Blijf uit de buurt van nargheid.
15. Zoek samen met de leerkracht naar een oplossing die recht doet aan alle partijen.
16. Geef het goede voorbeeld.

17. Wees duidelijk in wat wel en niet kan.
18. Sta agressie niet toe.
19. Sta open voor mediation.
20. Werk samen met de school. Vraag u af, wat kan ik als ouder doen en wat kan de school voor mijn kind betekenen?
21. Soms helpt het om kinderen een dagboek te geven.

Tips voor de kinderen:

Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.

Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.

Spreek met respect over je klasgenoten. Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.

Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.

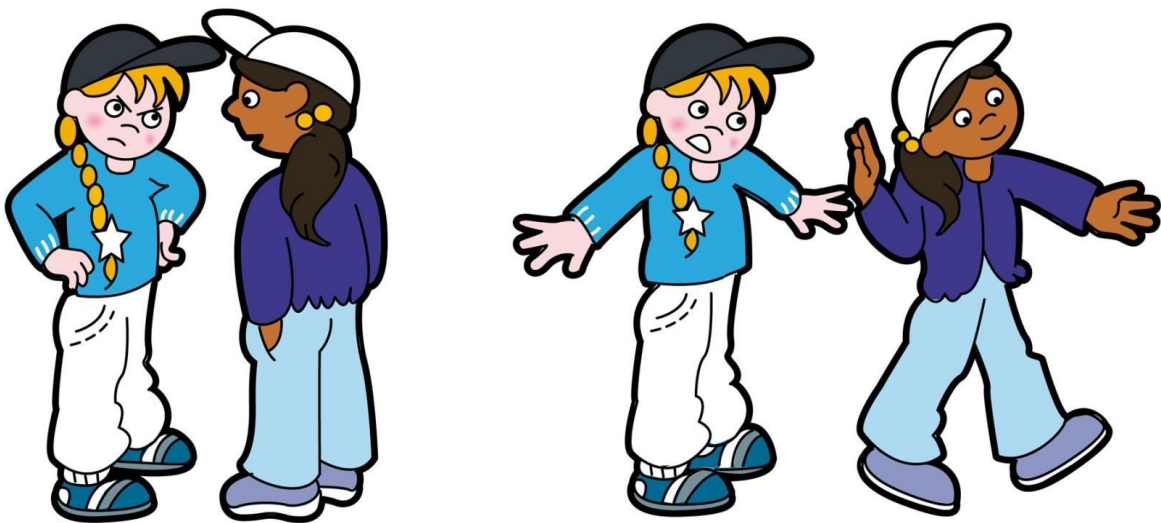
Wil ik stoer zijn? Dan ga ik op vechtsport.

Wil ik de baas spelen? Ik vraag een hond.

Verveel ik me? Dan verzin ik zelf een leuk plan. Ouders en leerkrachten zijn geen wandelende Efteling.

Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? Dan stop ik daarmee!

Op school trainen we dit:

Veel leerlingen gaan vervelend met elkaar om. Blijf rustig. Haal je schouders op. Sommige leerlingen zijn gewoon in de war. Maak je niet druk. Jammer dan.

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

1. Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
2. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?

3. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.
4. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maakt een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
5. Zorg ervoor dat jezelf geen benzine geeft. Ga je reageren dan wordt het alleen maar erger.
6. Stopt het niet? Dan wordt het alleen maar erger.

Probeer het zelf op te lossen. Als kinderen vervelend doen, ga dan niet zeuren, grappig doen of boos. Blijf rustig en laat je niet op de kast jagen. Als het moeilijk wordt, stap dan naar je maatje. Jouw maatje helpt je op een goede manier. Wie is jouw maatje?

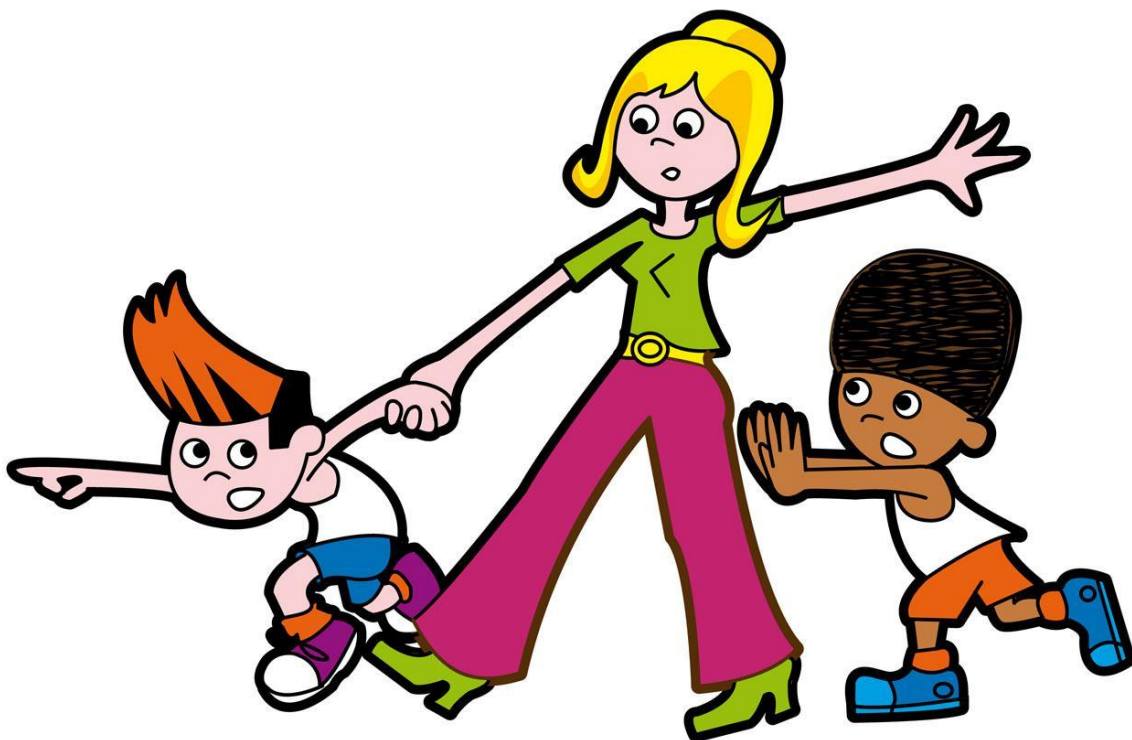

Afspraak

Mijn maatje heet: _____

Mijn maatje en ik doen als de tijger.
Als het niet lukt, dan gaan we samen naar de juf of meester.

Handtekening van mijzelf _____ Handtekening van mijn maatje _____

Weten jij en je maatje geen oplossing dan stap je naar de juf of meester toe.

Vraag aan je juf of meester of die wil helpen een ruzie op te lossen. Je juf of meester doet dat buiten de klas, want je klasgenoten willen rustig werken. Je meester of juf stelt dan de volgende vragen.

Wat is er volgens jou gebeurd?

Jij en je klasgenoot waarmee je ruzie hebt, vertellen elk hun eigen verhaal. Je onderbreekt elkaar niet. Je meester of juf moet namelijk goed begrijpen wat er aan de hand is. Dus: niet door elkaar heen praten.

Hoe is dat voor jou?

Bijvoorbeeld: werd je daar boos om, verdrietig, voelde jij je beledigd, word je daar altijd mee gepest. enz. Hoe kan het weer goed komen? Wat zou je willen dat de ander doet?

Wat zou je zelf kunnen doen?

Je bespreekt met elkaar, op welke manier het weer goed zou kunnen komen. Wat je zelf kunt doen en wat je van de ander verwacht.

Juf of meester vraagt: "Wat is volgens jou de beste oplossing?"

Afsluiting

Juf of meester schrijft de oplossing en afspraken op. Jij en je klasgenoot omarmen elkaar en ondertekenen de afspraken. Zo lukt het meestal op een goede manier ruzie op te lossen.

Nog meer tips:

1. zoek geen moeilijkheden op	7. Niet iedereen vindt jou aardig en dat hoort zo!
2. laat zwarte en rode petjes kletsen. Geef geen benzine aan dit gedrag.	8. Doe zelf niet als een zwart, rood of geel petje.
3. Pieker niet in je uppie, maar ga praten met iemand die jij vertrouwt.	9. Luister naar tips (kritiek) en doe je voordeel ermee.
4. Als je overlegt met iemand die jij vertrouwt dan ga je niet roddelen, maar dan vertel je waar je bang voor bent of last van hebt	10. Denk goed na over jezelf en over je tegenstander.
5. Zoek een oplossing die goed is voor jou, maar ook goed voor je (vervelende) klasgenoot.	11. Zoek een maatje die jou kan helpen.
6. Zeur niet steeds hoe erg je het hebt, maar doe er wat aan.	12. Vraag hulp bij je juf of meester als die nergens vanaf weten.
	13. Vertrouw erop dat je juf of meester kunnen en willen helpen.

Het gaat wel eens mis.

Hoe lossen we dit op.

Wil jij het niet oplossen en jouw ouders vinden dat prima?

Dan hebben jij en je ouders een probleem.

De school beschermt het leerproces en zorgt voor een veilige leeromgeving. Dat kan betekenen dat je uit de groep of desnoods van de school wordt verwijderd.

Grensstellend

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen! Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade. Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Wangedrag kan zich op verschillende manier manifesteren:

Verbaal: vernederen, schelden, bedreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, roddelen, briefjes rondsturen, bedreigen op internet, buitensluiten.

Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen, krabben, bijten, trekken, laten struikelen.

Materieel: stelen, onder kladden, verstoppen van kleding en/of spullen, spullen kapotmaken van een medeleerling of van school, fietsbanden lek prikken. Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en/of vindt daartoe het recht te hebben. **“Ik zit er niet mee. Het is niet mijn probleem! Nou en.., moet ik weten. Ik doe het de volgende keer weer.”**

In dat geval wordt ter plekke contact opgenomen met de ouder. Zolang de ouder niet is te bereiken en/of niet op school is verschenen, wordt deze leerling uit de groep geplaatst. De groep wordt beschermd tegen deze leerling.

Wie is hier de pester?

De bullebak vindt dat hij mag slaan. **Wat vind jij?**

De ouders van de bullebak vinden dat hun kind gelijk heeft en dat de juf en de meester niet moeten zeuren als hun kind een keer slaat.

Wat vind jij van deze ouders en wat moet juf of meester doen?

Het gesprek met de ouder wordt oplossingsgericht gevoerd. En voldoet aan de criteria zoals die in het voorgaande zijn omschreven. Als de ouder van mening is dat hun kind zich mag misdragen (bij deze invaller, want die kan geen les geven; ten opzichte van dat kind, want die doet altijd vervelend, heeft een rare moeder... enz.) wordt de leerling uit de klas gehaald. **We noemen dit de eerste verwijdering.** Tijdens de verwijdering wordt overwogen of deze leerling kan worden teruggeplaatst in de eigen klas.

Terugplaatsing is afhankelijk van het idee die de ouders en het verwijderde kind erop nahouden namelijk: ik heb het recht mij te misdragen. Als het kind zich niet wil misdragen dan wordt een begeleidingsplan voor gedrag uitgewerkt, waaraan de ouders meewerken en

kan het kind worden teruggeplaatst. Als dat niet mogelijk is (de ouders en de leerling zijn van mening dat het zich mag misdragen omdat...), dan wordt de leerling minimaal twee groepen hoger in een andere groep geplaatst. Een leerling uit groep 5, komt bijvoorbeeld terecht in groep 7 of 8. Negatief gedrag wordt genegeerd door de leerkracht en de nieuwe groepsgenoten. Op die manier wordt de leerling geholpen zich te houden aan **normale gedragsregels**. Begrijpt de leerling dat het zich moet houden aan de gedragsregels van de school, dan kan het worden teruggeplaatst naar de eigen groep.

Leerlingen uit groep 7 en 8 komen bij de intern begeleider, of krijgen na schooltijd uitleg over het te maken schoolwerk dat zij thuis maken. Een andere mogelijkheid is dat de leerling een nieuwe kans krijgt op de dependance (als dat mogelijk is) of op een school binnen de vereniging/bestuur waarmee een samenwerkingsverband bestaat. Samengaand met deze maatregelen wordt ouders geadviseerd contact op te nemen met een van de Kanjertrainingspraktijken of het Sociaal Kernteam. Het afwijzen van adviezen en het niet mee willen denken van ouders aan een positieve oplossing interpreteert de school als een vorm van pedagogische **verwaarlozing**, en zal daar melding van doen bij het Sociaal Kernteam en/of Veilig Thuis Haaglanden. Veilig Thuis heeft als gangbare regel dat het ingrijpt in een gezin als er meer dan twee meldingen over een gezin zijn binnengekomen.

Bij herhaling van wangedrag gaat de school over tot definitieve verwijdering.

Dossiervorming

De misvatting heerst bij leerkrachten dat schorsing mag plaatsvinden na ruime dossiervorming. Dit is niet het geval. **Verwijdering zelf is het dossier**. Anders gezegd: de aanleiding tot de eerste verwijdering **is dossiervorming**. Als een kind zich blijft misdragen, en de ouders hebben er geen problemen mee dan volgt definitieve verwijdering. Het dossier is dan compleet. **Argumenten in dossier:**

1. School is een leerinstelling. De school beschermt het leerproces tegen kinderen en ouders die het leerproces ernstig belemmeren.
2. School beschermt de leerlingen en de leerkrachten tegen grensoverschrijdend gedrag van een enkele medeleerling en/of een enkele ouder.
3. Een leerkracht kan op deze manier weer gewoon lesgeven, en vervalt niet in de functie van rechercheur (wie is dader en wie is het slachtoffer); aanklager (jij bent de dader); verdediger (van het slachtoffer); rechter en gevangenisbewaarder. Waarbij een enkele ouder in de hoogste boom klimt als in 'deze rechtsgang' iets mis gaat. De leerkracht en de school beperken zich tot onderstaande: Het gaat wel eens mis. Hoe lossen we dit op? Wil jij het niet oplossen en jouw ouders vinden dat prima? Dan hebben jij en je ouders een probleem. De school beschermt het leerproces en zorgt voor een veilige leeromgeving. Dat kan betekenen dat je uit de groep of desnoods van de school wordt verwijderd.

Bijlage 1: Afspraken schoolplein, gang, trap, toiletten en overblijf

Overal in school gelden de regels van de Kanjertraining, om alles goed te laten verlopen zijn er op verschillende plekken nog wat extra afspraken.

Afspraken gang:

- Je loopt door de gang.
- Rechts houden.
- Je praat zachtjes.
- Je houdt je handen en voeten thuis.
- Je hangt je jas en tas op.
- Je laat de gang na gebruik netjes achter

Afspraken trap:

- Rechts houden.
- Je loopt netjes achter elkaar (niet inhalen).
- Handen en voeten thuis houden

Afspraken schoolplein:

- Er mogen alleen ballen op het plein in de pauze.
- Er mogen alleen ballen van school gebruikt worden.
- Je moet je aan de vaste regels van een spel houden.
- We doen geen vecht- en stoeispelletjes.
- Iedereen mag meedoen!
- Gooi afval in de prullenbak/vuilnisbak.
- Als de bel gaat stoppen we met het spel.

Toiletten:

- Was je handen.
- Zeepompje gebruik je 1 keer en je gebruikt 1 doekje om je handen af te drogen. De handdoekjes worden in de prullenbak gegooid.
- Laat de wc schoon achter.

Overblijf:

- We luisteren naar de overblijffouder.
- Als we eten en drinken zitten we rustig op de stoel.
- We fluisteren met elkaar tijdens het eten.
- We ruimen onze spullen netjes op na het eten.
- We gebruiken tijdens het overblijven alleen de spullen van de overblijf.

Aanvullend vanuit school:

Aanvullend vanuit medezeggenschapsraad en ouderraad:

Aanvullend vanuit de leerlingenraad:

Ondertekening door directie:

datum:

Naam:

Ondertekening door medezeggenschapsraad:

datum:

Naam:

Ondertekening door ouderraad:

datum:

Naam: